

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन

Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

कृषि, उर्जा तथा जलस्रोत मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेशद्वारा नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद्, जल तथा मौसम विज्ञान विभाग र ली-बर्डसँगको प्राविधिक सहकार्यमा जारी

वर्ष-१, अङ्क-२१	अवधि: वैशाख २९- जेठ ४, २०८०	मिति: वैशाख २९, २०८०
-----------------	-----------------------------	----------------------

गत हप्ता (वैशाख २२-२८, २०८०) को मौसमी सारांशः

साप्ताहिक कुल वर्षा: सातामा सबैभन्दा बढी कास्कीको लुम्लेमा ४३.० मि.मि वर्षा मापन भएको।
साप्ताहिक तापक्रम: मुस्ताङको जोमसोम केन्द्रमा सबैभन्दा कम तापक्रम (-१.५ डिग्री सेल्सियस) मापन भएको। नवलपरासी (वर्दघाट-सुस्ता पूर्व) को दुम्कौलीमा अधिकतम तापक्रम (४२.८ डिग्री सेल्सियस) मापन भएको।

आगामी हप्ता (वैशाख २९- जेठ ४, २०८०) को मौसमी परिदृश्यः

मौसमी अवस्थाको सारांशः गण्डकी प्रदेशका हिमाली र पहाडी भू-भागमा साताको सुरुमा स्थानीय वायुको सामान्य प्रभावले आंशिक बदली तथा साताको मध्य र अन्त्यमा आंशिकदेखि सामान्य बदली रहने सम्भावना रहेको। हिमाली भू-भागका थोरै स्थानहरूमा साताको सुरु र अन्त्यमा हल्का वर्षा/हिमपात, पहाडी भू-भागका थोरै स्थानहरूमा साताको मध्य र अन्त्यमा हल्का वर्षाको सम्भावना रहेको। अधिकतम र न्यूनतम तापक्रम क्रमिक रूपमा बढ्ने सम्भावना रहेको।

भौगोलिक क्षेत्र	प्रतिनिधित्व गर्ने क्षेत्र	वर्षा/हिमपात	अधिकतम तापक्रम	न्यूनतम तापक्रम	बदली हुने सम्भावित अवस्था	महत्वपूर्ण मौसम (मेघ गर्जन, असिना, कुहिरो)	कैफियत (मौसम प्रणाली)
हिमाल/उच्चपहाड	मनाङ, मुस्ताङ, म्याग्दी (अन्नपूर्ण, धौलागिरी र रघुगंगा गा.पा. को उत्तरी भेग), लमजुङ (दुधपोखरी, दोर्दी, मर्स्याङ्दी, क्वहोलासोथार गा.पा.का उत्तरी भेग), गोरखा (बारपाक सुलिकोट, चुमनुव्री, धार्चे, अजिरकोट गा.पा.का उत्तरी भेग), बागलुङ (ढोरपाटन न.पा., निसीखोला, ताराखोला, तमानखोला गा.पा. का उत्तरी भेग)	हल्का हिमपात /वर्षा	हल्का बढ्ने	हल्का बढ्ने	साताको सुरुमा आंशिक बदलीदेखि सामान्यतया मौसम सफा रहने, साताको मध्य र अन्त्यमा आंशिकदेखि सामान्य बदली रहने		साताको सुरु र अन्त्यमा थोरै स्थानहरूमा हल्का हिमपात/वर्षाको सम्भावना रहेको।
पहाड	गोरखा, लमजुङ, म्याग्दी, बागलुङ, पर्वत, कास्की, स्याङ्जा र तनहुँ	हल्का वर्षा	हल्का बढ्ने	हल्का बढ्ने	साताको सुरुमा आंशिक बदलीदेखि सामान्यतया मौसम सफा रहने, साताको अन्त्यमा	मेघ गर्जन/चट्याङ	साताको मध्य र अन्त्यमा थोरै स्थानहरूमा मेघ गर्जन/चट्याङ सहित हल्का

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन

Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

					आंशिकदेखि सामान्य बढली रहने	वर्षाको सम्भावना रहेको।
तराई	नवलपरासी (बर्दघाट सुस्ता पूर्व), तनहुँ र स्याङ्जाको दक्षिणी क्षेत्र/कालीगण्डकी आसपास		हल्का बढ्ने	हल्का बढ्ने	साताको सुरु र मध्यमा आंशिक बढलीदेखि सामान्यतया मौसम सफा रहने, साताको अन्त्यमा आंशिकदेखि सामान्य बढली रहने	

कृषि सारांश:

- मकै बालीमा अमेरिकी फौजी कीरा (Fall Armyworm) को प्रकोप देखिन सक्ने भएकोले बालीको नियमित अनुगमन गरी कृषि सल्लाह बमोजिमको व्यवस्थापनको उपायहरू अवलम्बन गर्नुहोस्।
- सुन्तलाजात फलफूल बालीमा औँसा कीरा व्यवस्थापनको लागि सिफारिस अनुसारको प्रोटीन बेट छर्नुहोस्।
- कफीको सेतो गवारोको वयस्क निस्कने र फुल पार्ने समय भएकोले व्यवस्थापनको लागि काण्डको चर्केको बोक्रा रगडेर हटाई १०% को बोर्डोपेण्ट बनाएर लेप लगाउनुहोस्।
- गाई-भैसीमा लम्पी स्किन डिजिजको शंका लागेमा तुरुन्त नजिकैको पशु सेवा शाखा वा भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रमा सम्पर्क गरी उचित व्यवस्थापनका उपायहरू अपनाउनुहोस्।
- स्थानीय कुखुरापालन गर्ने कृषकहरूले रानीखेत, गम्बोरो र फावल पक्स जस्ता रोगहरू विरुद्ध खोप लगाउनुहोस्।
- कास्की, तनहुँ, लमजुङ, स्याङ्जा, पर्वत र म्याग्दी जिल्लामा बंगुरको संक्रामक रोग अफ्रिकन स्वाईन फिभर देखा परेकोले उक्त रोगको रोकथामको लागि बंगुरपालक कृषकले आफ्नो फार्ममा जैविक सुरक्षाका उपायहरू प्रभावकारी रूपमा अवलम्बन गर्नुहोस्।

कृषि सल्लाह:

- चैते धान रोपेको ३५ दिन भएमा ४० केजी नाइट्रोजन प्रति हेक्टरका दरले टप ड्रेसिङ गर्नुहोस्।
- जेठ-असारमा रोप्ने वर्षे धानको गुणस्तरीय बीउको समयमै व्यवस्था मिलाउनुहोस्। धानको बीउको छनौट गर्दा देहाय बमोजिमको प्रक्रिया अपनाउनुहोस्।
 - आफ्नै घरको धानको बीउ प्रयोग गर्दै हुनुहुन्छ भने उच्च गुणस्तरीय बीउ छनौट गर्नुहोस्। यसको लागि एउटा बाल्टिनमा १० लिटर पानी हाल्नुहोस् र खाने नुन वा एमोनियम सल्फेट हाल्दै घोल्टै जानुहोस्। यसरी खाने नुन वा एमोनियम सल्फेटको मात्रा थाहा पाउन घोलमा अण्डा डुबाउनुहोस्। जब अण्डा उक्त घोलमा तैरिन्छ, त्यो अवस्था ठीक मानिन्छ।
 - धानको बीउलाई तयार भएको नुनपानीमा डुबाउनुहोस् र अपुष्ट, कीराले खाएको, रोग लागेको र गुणस्तर कम भएको बीउहरू तैरिन्छ। यसरी तैरिएको बीउ हटाउनुहोस्। डुबेको उच्च स्तरीय बीउलाई २-३ पटक राम्रोसँग पखालेर मात्र प्रयोग गर्नुहोस्।
 - धानको ब्याड राख्नुपूर्व प्रति केजी बीउलाई २-३ ग्राम वेभिस्टिनले उपचार गर्नुहोस्।

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

➤ तराईको सिंचित तथा संभावित बाढी प्रभावित क्षेत्रहरूको लागि साँबा मन्सुली सक्-१, बहुगुणी-१,२, गंगा सागर-१,२ आदि; आकाशे पानीमा भर पर्ने क्षेत्रका लागि खडेरी सहन सक्ने जातहरू सुख्खा धान-१,२,३,४,५ र ६, बहुगुणी-१,२; मध्यपहाडका लागि खुमल-६,८,११,१२,१३, १४, खुमल वास्मती; उच्च पहाडका लागि लेकाली धान-१,३, छोमरोड लोकल, माछापुच्छ्रे-३ तथा तराई र भित्री तराईमा धेरै उत्पादकत्व भएका जातहरू हर्दिनाथ साँबा मन्सुली, हर्दिनाथ-२,६, राधा-१३, रामधान, रामपुर मन्सुली आदि जात सिंचित क्षेत्रहरूमा लगाउनको लागि गुणस्तरीय बीउको प्रवन्ध गर्नुहोस्।

➤ मकैमा अमेरिकी फौजी कीरा (Fall Armyworm) को प्रकोप देखिन सक्ने भएकोले बालीको नियमित अनुगमन गर्नुहोस्। वयस्क कीराको संख्या र क्षतिको आंकलन गर्न बत्ती वा फेरोमोन पासो (Fall Armyworm Lure) प्रति ३ रोपनीमा १ वटा पासोको दरले प्रयोग गर्नुहोस्। प्रकोप बढी भएमा इमामेक्टिन बेन्जोएट ५% एस.जी. १ ग्राम प्रति ३ लिटर पानी वा स्पिनोस्याड ४५% एस.सी. १ एम.एल. प्रति ३ लिटर पानी वा स्पाइनोटेरम ११.७% एस.सी. ०.५ एम.एल. प्रति लिटर पानीमा मिसाई बोट भिज्ने गरी ७ दिनको फरकमा २-३ पटक छर्नुहोस्। एउटै विषादी पटक-पटक प्रयोग नगरी आलोपालो गरी छर्नुहोस्।

➤ तरकारी बालीहरूमा लाही कीराको प्रकोप देखिएमा नीमजन्थ विषादी (०.०३ % एजाडिराक्टिन) ५ एम.एल. प्रति लिटर पानीमा मिसाई एक हप्ताको फरकमा छर्ने गर्नुहोस्। प्रकोप बढी देखिएमा फ्लोनिकामिड ५०% डब्ल्यु.जी. १ ग्राम प्रति ३ लिटर पानीमा मिसाई १२-१५ दिनको फरकमा २-३ पटक छर्नुहोस्।

➤ नर्सरी बेड र भर्खरै सारेको तरकारी बेर्नामा फेद कटुवा कीराको प्रकोप देखिन सक्ने भएकोले नियमित अनुगमन गर्नुहोस् र प्रकोप व्यवस्थापनको लागि क्लोरपाईरीफस १६% ईसी ०.५ मिलि प्रतिलिटर पानीमा मिसाएर बेर्नाको फेद वरिपरिको माटो भिज्नेगरी छर्नुहोस्।

➤ उच्च पहाडमा लगाइएको आलु २०-२५ से.मि. उचाई भएका आलुका बोटलाई उकेरा दिनुहोस्। उकेरा दिँदा वा माटो चढाउँदा त्यान्द्रामा चोट नलाग्ने गरी गर्नुहोस्। डढुवा रोग देखिएमा रोगी पात र हाँगा नष्ट गरी डाइमिथोमर्फ ५०% डब्ल्यु.पी. १.५ देखि २ ग्राम प्रति लिटरको दरले बोट भिज्ने गरी छर्नुहोस्।

➤ आलु भण्डारणमा जोताहा पुतलीबाट हुने नोक्सानी कम गर्नको लागि बोझोको गानोको धुलो २ ग्राम प्रति केजी का दरले मिसाउनुहोस् वा तितेपातीका टुक्रा र आलुको तह मिलाई राख्नुहोस्। यो उपचार विधि २ महिनाको फरकमा दोहोर्न्याउनुहोस्। बीउ आलुको हकमा २ एम.एल. मालाथियन (५०% ई.सी.) प्रति लिटर पानीमा मिसाई छर्नुहोस्।

स्रोत: कृषि ज्ञान केन्द्र, कास्की
चित्र नं. १ मकैमा अमेरिकी फौजी कीरा र यसले पुर्‍याएको क्षति

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

- लहरे तरकारी बालीको तयारी बेर्ना देहाय बमोजिमको लगाउने दुरीमा खाडल खनेर मलखाद हाली लगाउनुहोस्। बेर्ना तयार नभएको खण्डमा देहाय बमोजिमका बालीका बीउ खाडलमा रोप्नुहोस्।

बाली	लगाउने दुरी मिटर (लाईन-लाईन × बोट- बोट)	गोबर मल (प्रति रोपनी)	युरिया (प्रति रोपनी)	डीएपी (प्रति रोपनी)	म्यूरियट अफ पोटास (प्रति रोपनी)
काँक्रो (खुला सेचित)	१.२ मिटर × १ मिटर	१.५ टन	१३ केजी	७ केजी	८ केजी
काँक्रो (हाईब्रिड)	१ मिटर × ०.८ मिटर	१.५ टन	१३ केजी	७ केजी	८ केजी
घिरौला	२ मिटर × २ मिटर	१ टन	१३ केजी	१० केजी	८ केजी
फर्सी	२ मिटर × २ मिटर	१.५ टन	११ केजी	१३ केजी	८ केजी
करेला	२ मिटर × १ मिटर	१ टन	१३ केजी	१० केजी	८ केजी
जुकिनी	०.९ मिटर × ०.९ मिटर	१.५ टन	११ केजी	१३ केजी	८ केजी
लौका	२ मिटर × २ मिटर	१ टन	१३ केजी	१० केजी	८ केजी

- मध्यपहाडी क्षेत्रमा फल समूहका तरकारी (खुर्सानी, भण्टा, गोलभेंडा, भेंडे खुर्सानी, अकबरे खुर्सानी) का उपलब्ध सूचीकृत जातहरूको तयारी बेर्ना रोप्नुहोस्।
- लहरेबालीमा फल कुहाउने औंसाको प्रकोप हुन सक्ने भएकोले क्यूल्यूरयुक्त बोटल ट्रयाप जमिनको सतहबाट ४० सेमी उचाईमा प्रति रोपनी १ वटाको दरले राख्नुहोस्। त्यस्तै फलफूल बालीमा मिथाइल यूजिनलयुक्त बोटल ट्रयाप प्रति रोपनी २ वटाको दरले राख्नुहोस्। यसरी राखेका ट्रयापहरू १५ दिनको फरकमा फेर्नुहोस् वा दुई थोपाको दरले ल्यूर थप्नुहोस्।
- गोलभेंडामा डढुवा रोग देखिएमा रोगी पात र हाँगा नष्ट गरी हावा खेल्ने वातावरण बनाउनुहोस् र डाइमेथोमर्फ ५०% डब्लु.पी. १.५ देखि २ ग्राम प्रतिलिटर पानीमा मिसाई बोट भिज्ने गरी छर्नुहोस्।
- गोलभेंडामा टुटा कीराको समस्या देखिएमा पहेंलो चिप्कने पासो र टि.एल.एम. ल्यूरसहितको ओटा-टी ट्रयापको प्रयोग गरी अनुगमन गर्नुहोस्। प्रकोप बढी देखिएमा क्लोरान्ट्रानिलिप्रोल १८.५% एस.सी. १ एम.एल. प्रति ३ लिटर पानीमा मिसाई वा स्पिनोस्याड ४५% एस.सी. १ एम.एल. प्रति ३ लिटर पानीमा मिसाई बोट भिज्ने गरी १२-१५ दिनको फरकमा २-३ पटकसम्म छर्नुहोस्।
- गोलभेंडाका जरामा गाँठा बनाउने जुका (नेमाटोड) को संक्रमण भएमा जराको वृद्धि रोकिन जान्छ र माटोबाट पर्याप्त मात्रामा खाद्य तत्व लिन नसकी बोट ओइलाउने हुन्छ। यस जुकाको व्यवस्थापनको लागि संक्रमित बोट हटाइ खाल्डोमा पुर्ने वा जलाउने व्यवस्था मिलाउनुहोस्। तोरी, रायो, निम आदिबाट बनेको पिना २५०-३०० ग्राम प्रति वर्ग मिटरका दरले माटोमा मिलाई बेर्ना रोप्नुहोस्। जंगली भण्टा, बिंहि आदिसँग कलमी गरी तयार गरिएका गोलभेंडाका कलमी बेर्ना लगाउनुहोस्।
- फलफूल बालीमा जरा तथा फेद कुहिने समस्या देखिएमा बोटको जरा वरिपरीको माटो हटाई ट्राइकोडर्मा भिरिडी वा स्यूडोमोनास फ्लोरसेन्स १० ग्राम प्रतिलिटरको घोल बनाई ५-१० लिटर (बोटको उमेर अनुसार) जराको वरिपरी मनसुन भन्दा अगाडि र पछाडि २ पटक राख्नुहोस्। बालीलगाई पानी जम्ने अवस्थाबाट मुक्त राख्न निकासको प्रवन्ध गर्नुहोस्।
- तापक्रम बढ्दै जाँदा सुन्तलाजात फलफूल बालीमा पात खन्ने कीरा र कत्ले कीराको प्रकोप बढ्दै जाने भएकोले बगैँचा निरीक्षण गरी पात खन्ने कीरा व्यवस्थापनको लागि स्पिनोस्याड ४५% एस.सी. १ एम.एल. प्रति ३ लिटर पानीमा मिसाएर १२ देखि १५ दिनको फरकमा २-३ पटक छर्नुहोस् र कत्ले कीरा व्यवस्थापनको लागि खनिज तेल १०-१५ एम.एल. प्रति लिटर पानीमा मिसाई बोट भिज्ने गरी १५ दिनको फरकमा २-३ पटक छर्नुहोस्।
- सुन्तलाजात फलफूल बालीमा चाइनिज औंसा कीरा व्यवस्थापनको लागि नियमित प्रोटिन बेट छर्नुहोस्। प्रोटिन बेट छर्दा एक भाग विषादीयुक्त तयारी प्रोटिन बेटमा दुई भाग पानी मिसाई हरेक तीन बोट मध्ये एक बोटको तल्लो हाँगाको एक वर्ग मिटर क्षेत्रफलमा पातहरू राम्ररी भिज्नेगरी ७ दिनको फरकमा छर्नुहोस्।

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

- सुन्तलाजात फलफूल बालीमा दाना लागि सकेपछि सुक्ष्म खाद्यतत्व व्यवस्थापनका लागि मल्टिप्लेक्स २.५ एम.एल प्रति लिटर पानीमा मिसाई बोट भिज्ने गरी छर्नुहोस्।
- कफीको सेतो गवारोको वयस्क निस्कने र फुल पार्ने समय भएकोले व्यवस्थापनको लागि काण्डको चर्केको बोक्रा रगडेर हटाई १०% को बोर्डोपेण्ट लगाउनुहोस्।
- कफी बगैँचामा सिन्दुरे रोगको अनुगमन गर्नुहोस्। कफीको पातमा सुन्तला रङ्गका थोप्लाहरू वा सिन्दुरजस्तो धुलो देखिएमा सिन्दुरे रोगको संक्रमण भएको हुनसक्छ। उक्त रोगको व्यवस्थापनको लागि बगैँचाभित्र छहारी कम गरी ४०% सम्म प्रकाश छिर्ने व्यवस्था मिलाउनुहोस्, रोग लागेका हाँगा वा पातहरू संकलन गरी जलाउनुहोस् र १% को बोर्डो मिश्रण सम्पूर्ण बोट भिज्नेगरी छर्नुहोस्।
- लिचीमा सुलसुले (Litchi mite) को आक्रमण भएमा पात गुज्मुज्ज हुने, दोब्रिने र खैरो मखमल (Brown velvety growth) जस्तो लक्षण देखा पर्ने हुनाले लक्षण देखा परेका पातहरू टिपेर नष्ट गरी बोटमा प्रोपरजाइट ५७% इसी विषादी ३ मि.लि प्रति लिटर पानीमा मिसाएर ७ दिनको फरकमा २-३ पटक छर्नुहोस्।

चित्र नं.२ लिचीमा सुलसुलेले पुऱ्याएको क्षति

- मौरी घरमा मैना पुतली, सुलसुले वा अन्य रोगको आक्रमण भएनभएको नियमित अनुगमन गर्नुहोस्। यस समयमा मौरीको संख्या वृद्धि हुने उपयुक्त समय भएकोले आधार चाकाहरू र सुपर थप्ने व्यवस्था गर्नुहोस्। घरको संख्या वृद्धिको लागि रानी मौरीको व्यवस्था गरी मौरी गोला विभाजन गर्नुहोस्।
- पशुहरूमा नाम्ले परजिवीको संक्रमण बढ्न सक्ने हुनाले गोबर परीक्षण गराई सिफारिस अनुसारको उपचार गर्ने व्यवस्था मिलाउनुहोस्।
- स्थानीय कुखुरापालन गर्ने कृषकहरूले रानीखेत, गम्बोरो र फावल पक्स जस्ता रोगहरू विरुद्ध खोप लगाउनुहोस्।
- दिउसोको तापक्रम ३० डिग्री सेल्सियस भन्दा माथि पुग्ने स्थानहरूमा पालिएका कुखुराले दाना कम खाने, अण्डाको तौल घट्ने र अण्डाको गुणस्तरमा हास आउने भएकोले कुखुरापालकहरूले खोरको तापक्रम १८-२५ डिग्री सेल्सियस हुने गरी व्यवस्थापन मिलाउनुहोस्।
- कास्की, तनहुँ, लमजुङ, स्याङ्जा, पर्वत र म्याग्दी जिल्लामा बंगुरको संक्रामक रोग “अफ्रिकन स्वाईन फिभर” देखा परेकोले उच्च सतर्कता अपनाउनुहोस्। उक्त रोगको संक्रमण दर तथा मृत्युदर उच्च रहेको, रोग रोकथामका लागि खोप नभएको र रोग लागेपछि प्रभावकारी उपचार समेत नहुने हुँदा रोग लाग्नबाट जोगाउन जैविक सुरक्षाका उपायहरू अपनाउनुहोस्। फार्ममा प्रवेश गर्नु पूर्व १० ग्राम भिरकोन प्रति लिटर पानीमा मिसाई तयार गरिएको झोलले राम्रोसँग स्प्रे गरेर प्रवेश गर्नुहोस्।
- अफ्रिकन स्वाईन फिभर देखिएका स्थानमा कृषकले देहाएका विषयहरूमा ध्यान पुऱ्याउनुहोस्।
 - बंगुरलाई खेर गएका खानेकुरा (Swill) खुवाउनेले कम्तीमा आधा घण्टा उमालेर मात्र खुवाउनुहोस्।
 - खरिद गरी ल्याइएका बंगुर कम्तीमा ३० दिन क्वारेन्टिनमा राख्नुहोस् र रोग नदेखिएको खण्डमा मात्र फार्ममा भएको बंगुरसँग मिसाउनुहोस्।

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

- फार्ममा जैविक सुरक्षा कडा गरी मानिस तथा सवारी साधनको अनावश्यक आवत-जावतमा रोक लगाउनुहोस्।
- रोगी बंगुरको विक्री वितरण नगर्नुहोस्।
- खोर पूर्ण रूपले खाली गरी सरसफाई र निसंक्रमण गरी कम्तीमा ४० दिनपछि मात्र निरोगी बंगुरहरू राख्नुहोस्।
- नवलपरासी वर्दघाट सुस्ता पूर्व, स्याङ्जा, म्याग्दी, कास्की र तनहुँ जिल्लामा गाई-भैंसीमा लम्पी स्किन डिजिज पुष्टी भइसकेको र अन्य जिल्लाहरूमा पनि मिल्दोजुल्दो लक्षणहरू देखा परेको हुँदा कृषकहरू सतर्क रहनुहोस्। गाई-भैंसीमा उच्च ज्वरो, छालामा खटिरा र गिर्खा देखा परी घाउ, दूध उत्पादनमा हास र खुट्टा सुन्निई टेक्न नसक्ने जस्ता लक्षण देखा परेमा तुरुन्त नजिकैको पशु सेवा शाखा वा भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रमा सम्पर्क गर्नुहोस्।
- लम्पी स्किन डिजिज रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि कृषकले देहाएका उपायहरू अपनाउनुहोस्
 - लक्षण अनुसारको उपचार विधि अपनाउनुहोस्।
 - गाई भैंसीको ओसार पसार नगर्नुहोस् र फार्ममा जैविक सुरक्षाका उपायहरू पूर्ण रूपमा पालना गर्नुहोस्।
 - यो रोग लामखुट्टे, किर्ना जस्ता संवाहक कीराहरूबाट सार्ने हुँदा पशु, पशु राखिएको गोठ र गोठ वरिपरी सरसफाई र निसंक्रमण गर्नुहोस्।
- ग्रासकार्प माछा पालनको समय भएको हुनाले पोखरी तयार गर्नुहोस्। पोखरी तयार गर्दा ५०० केजी प्रति हेक्टरका दरले चुनाको प्रयोग गर्नुहोस्।
- पानी सुकाई मलजल गरी तयार गरेको माछा पोखरीमा १ देखि १.५ मिटर गहिराई हुने गरी पानी भरी बढीमा १५,००० नयाँ भुरा प्रति हेक्टरका दरले राख्नुहोस्।
- माछाका भुरा सम्भव भएसम्म बिहानको समयमा ढुवानी गर्नुहोस्। दिउँसोको समयमा ढुवानी गर्नुपरेमा भुरा राखेको पाकेटमा केही टुक्रा बरफ राखी प्रत्यक्ष घाम नपर्ने गरी ढुवानीको व्यवस्था मिलाउनुहोस्।
- माछा पोखरीको वरिपरी चट्याङको जोखिम बढी हुने भएकोले वर्षा र चट्याङ परेको समयमा माछा पोखरी नजिक नजानुहोस्। हावाहुरी लाग्दा माछा पोखरीमा पातपतिङ्गर पर्ने र पोखरीमा अक्सिजनको मात्रा घट्ने हुँदा पोखरीबाट पातपतिङ्गर हटाउनुहोस्।
- मौसम बदली भए सँगै माछामा सेतो थोप्ले रोग लाग्ने हुनाले माछाका भुरालाई ६.० पी.पी.एमको मालाकाईट ग्रीनको झोलमा आधा घण्टा ढुवाई पोखरीमा छोड्नुहोस्।
- हावाहुरी, पानी, चट्याङ पर्दा पशुपन्छी तथा पशुपन्छीको खोर/गोठ भित्र पानी तथा बाछिटा पर्न नदिन आवश्यकता अनुसार त्रिपालको प्रयोग गर्नुहोस्। भिजेको भुस वा सोत्तर हटाई ओभानो सोत्तर वा भुस राख्नुहोस्। प्रतिकूल मौसमको समयमा चरनमा रहेका पशुहरू चट्याङको जोखिममा रहने हुँदा सुरक्षित स्थानमा राख्ने व्यवस्था मिलाउनुहोस्।
- हरियो घाँसको अभाव हुने समय भएकोले पशुको आहारमा खनिज तत्वको कमी हुने हुँदा तोकिएको मात्रा अनुसार पशुको आहारमा खनिज मिसाएर खुवाउनुहोस्। वयस्क पशुलाई युरिया मोलासेस मिनरल ब्लक ३०० ग्राम प्रति दिनका दरले चाट्न दिनुहोस् र प्रशस्त मात्रामा पानी पिउन दिनुहोस्।
- वर्षे घाँस लगाउने समय भएकोले मकै, जुनेलो, टियोसेन्टी, सुडान, बाजरा जस्ता घाँसेबालीहरू लगाउनुहोस्।
- यो मौसममा डाले घाँसमा पालुवाहरू पलाउने र कलिला भुईँ घाँस पाइने भएकोले त्यस्ता घाँस नओइलाई खुवाउदा पेट फुल्ने र छेर्ने जस्ता समस्या देखिने हुँदा पशुवस्तुलाई त्यस्ता घाँसहरू ओइलाएर मात्र खुवाउनुहोस्।

गण्डकी कृषि-मौसम सल्लाह बुलेटिन

Gandaki Agro-met Advisory Bulletin (GAAB)

विशेषज्ञ समूहः

क्र.सं.	नाम थर	पद/कार्यक्षेत्र	कार्यालय
१	वालकृष्ण अधिकारी	वरिष्ठ कृषि विकास अधिकृत	कृषि, उर्जा तथा जलस्रोत मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश
२	डा. गृष्म नेउपाने	वरिष्ठ पशु विकास अधिकृत	कृषि, उर्जा तथा जलस्रोत मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश
३	मिन कुमार अर्याल	सि.डि.मे.	जल तथा मौसम विज्ञान कार्यालय, पोखरा
४	रमेश आचार्य	बाली विज्ञ	कृषि अनुसन्धान निर्देशनालय, गण्डकी प्रदेश
५	सरोज अधिकारी	बागवानी विज्ञ	बागवानी अनुसन्धान केन्द्र, मालेपाटन, पोखरा
६	लोक नाथ अर्याल	कीट विज्ञ	बागवानी अनुसन्धान केन्द्र, मालेपाटन, पोखरा
७	नारायण प्रसाद पाठक	कृषि अर्थ विज्ञ	कृषि, उर्जा तथा जलस्रोत मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश
८	सागर घिमिरे	कृषि प्रसार अधिकृत	कृषि, उर्जा तथा जलस्रोत मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश
९	सिर्जना थापा	बागवानी विकास अधिकृत	कृषि, उर्जा तथा जलस्रोत मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश
१०	मिलन आचार्य	बाली विकास अधिकृत	कृषि विकास निर्देशनालय, गण्डकी प्रदेश